

XXIV. ÉVFOLYAM 6. SZÁM 2014.

Zeneszó

A MAGYAR KÓRUSOK ÉS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE - KÓTA LAPJA

BÁRDOS LAJOS EMLÉKKONCERT

Szerzői hangverseny Bárdos Lajos 115. évfordulója alkalmából (<i>Márkusné Natter-Nád Klára</i>)	3-4. oldal
Sapszon Ferenc karnagy ünnepi beszéde Bárdos Lajos születésének 115. évfordulóján (<i>Sapszon Ferenc</i>)	5-6. oldal
Ünnepi hangverseny Cegléden - 50 éves a ceglédi leánykar (<i>Hraschek Katalin</i>)	7-8. oldal
Köszöntő (<i>Gulyás Zoltán</i>)	8-9. oldal
Béres Károly 80 éves - Első lépések az 50. születésnapját ünneplő gimis leánykar életéből (<i>Banai Valéria</i>)	9-11. oldal
A Zenei Világnapon idén Csepelen is együtt énekeltek a gyerekek (<i>Ormosi Katalin</i>)	12. oldal
Gyülekezeti kórusok fóruma Hódmezővásárhelyen (<i>Marczi Ernő</i>)	12-13. oldal
Emlékeztünk Buday Péterre - Szolnok (<i>Dr. Lengyel Erzsébet</i>)	13-15. oldal
SOK - Ami máris nem kevés (<i>Somogyváry Ákos</i>)	15-16. oldal
30 éves a Sapszon Ferenc Kórus (<i>Kocsis Klára</i>)	18. oldal
A pécsi példa (<i>Kocsis Klára</i>)	18-19. oldal
Egy kis technika... 104. (<i>Dr. Bruckner Adrienne</i>)	19. oldal

Repertoár bővítő Szakmai Nap – 2014. november 15. Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium

Bp. XI. Villányi út 27.

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége – KÓTA a nagy hagyományú Karvezető Konferenciák folytatásaként Repertoár bővítő Szakmai Napot szervez karnagyok számára. A változatos programban előadások, új kiadású kották bemutatása, kerekasztal beszélgetés zeneszerzőkkel, karnagyokkal, valamint neves kórusok ünnepi hangversenye szerepel. Délután kerekasztal beszélgetés lesz zeneszerzőkkel és karnagyokkal az amatőr kórusok repertoárjáról, új művekről.

A napot Kardos Pál Emlékhangverseny zárja a Kardos Pál Alapítvány rendezésében.

Az Editio Musica Budapest és a Kontrapunkt zeneműkiadó a helyszínen kottakiállítást és árusítást rendez.

A szakmai napra a belépés díjtalan! Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A résztvevőknek szeretnénk biztosítani megfelelő mennyiségű segédanyagot, ezért nem kötelező, de célszerű a rendezvényre regisztrálni a kota@kota.hu e-mail címen vagy a 06-1-225-3713-as telefonszámon.

8.45 - 9.15	Regisztráció	11.55-12.15	Kortárs amerikai csokor
9.15 - 9.30	Közös éneklés – <i>Hraschek Katalin</i>		Előadó: <i>Sándor Bence</i>
9.30 - 9.50	Kocsár Miklós: Kórusdalok Weöres Sándor verseire	12.20- 12.40	Gregorián és korai többszólamúság
	Előadó: <i>Tóth Annamária</i>		Előadó: <i>Kecskés Mónika</i>
9.55-10.15	Népdalcsokrok összeállítása, stílusos előadása	12.40- 13.30	Összegzés, beszélgetés
	Előadó: <i>Dávid Krisztina</i>	13.30- 14.30	Ebédszünet
10.20-10.40	Francia nyelvű művek gimnáziumi kórusok számára	14.30- 14.45	Közös éneklés- <i>Mindszenty Zsuzsanna</i>
	Előadó: <i>Krasznai Gáspár</i>	14.45- 15.45	Kerekasztal beszélgetés zeneszerzőkkel és karnagyokkal az amatőr kórusok repertoárjáról, új művekről
10.45-11.05	Az EMB új kóruskotta kiadványai		Zeneszerzők: <i>Beischer Matyó Tamás, Horváth Barnabás, Tóth Péter</i>
	<i>Kerékfy Márton</i> , Editio Musica Budapest főszerkesztő és <i>Tillai Aurél</i> karnagy		Karnagyok: <i>Igaliné Büttner Hedvig, Kerekes Rita, Somos Csaba</i>
11.05-11.30	Szünet	15.45- 16.30	Szabad beszélgetés
11.30-11.50	Tóth Péter: Lángok – forradalom és ifjúság	17.00	Kardos Pál Emlékhangverseny
	Előadó: <i>Nemes József</i>		

SZERZŐI HANGVERSENY

**Bárdos Lajos születésének 115. évfordulója alkalmából
a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA
és a Bárdos Lajos Társaság közös rendezésében**

2014. október 4-én, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium Dísztermében

A hangverseny védnöke: **Daróci Bárdos Tamás** zeneszerző.

Ünnepi megemlékezést tartott: **Sapszon Ferenc** Liszt-díjas karnagy. Műsorvezető: **Márkusné Natter-Nád Klára**

Közreműködők:

A **Lágymányosi Bárdos Lajos Iskola – Kicsinyek Kórusa**.

Az Ének-zene tagozatos iskola Budapest XI. kerületében, 1989-ben, elsőként vette fel Bárdos Lajos nevét. A Kicsinyek Kórusa, a zeneszerzőnek a legkisebbek számára írt műveiből, kánonokból, kórusokból adott válogatást.

Bevezetésül: Népdal Qudlibet hangzott föl: Hull a szilva-Megismerni a kanászt, Komáromi kisleány-Szegény legény. Majd: Kánonok: Labdázó – német népdalból, Csöndes kánon – Raics István szövegével; Szép kis család – Juhász Vilmos fordítása; Kicsinyek kórusa III. kötetéből: Napfé-

nyes utakon – Vargha Károly szövegével. A Négy földrész kötetéből: 2 tétel: Anyóka – észak-amerikai gyermekdal, Szavannai riadalom – közép-ausztráliai dallam.

Vezényelt: **S. Kleeberg Mária**

A KÓTA számos bizottsága, így az Ifjúsági Bizottság napjainkig ébren tartja Bárdos Lajos zenei örökségét. Vezetőjük **Hraschek Katalin** tanárnő, örömmel vállalta a hangversenyen való közreműködést.

A **Városmajori Gimnázium és Kós Károly Általános Iskola, Kós Gyermekkara**.

Az iskolában 1959 óta működik zenei tagozat, és kórusaik aktív közreműködői a XII-ik kerület zenei életének.

Műsoruk: Három kánon: Béres vagyok, Csillagos ég – Lukin László szövegére, és Sej,haj, nincsen baj; Nemzeti fény – Kölcsey Ferenc szövegével; Liszt Ferenc – Sztankó Béla szövegével; Befejezésül hangzott fel: a Jubilate Deo. Vezényelt: **Hraschek Katalin**.

Bárdos Lajost már 1928-ban meghívták a Zeneakadémiára – (a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem) – Ennek tanára volt 40 éven át, több tanszakon, 14 különböző tár-

gyat tanított. Ha ifjú kollégák fordultak hozzá, mindig talált időt a tanácsadásra. Így volt ezzel ifjú **Sapszon Ferenc** is, aki énekes kórusiskolájának megálmodása, majd megvalósítása érdekében Bárdos Lajos véleményét, bölcs tanácsait is kikérte.

Ünnepi előadás keretében **Sapszon Ferenc** Liszt-díjas karnagy a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola alapítója, művészeti vezetője, emlékezett Bárdos Lajosra.

A Társaság megalakulását követő években, a Bárdos család segítségével megvalósult a II-ik kerület Margit körüli egykori lakóházban – a Bárdos Múzeum. Tiszteletre méltó nagy gyűjtemény, mely **Bárdos Ágota** gondozásában, vezetésében válik megismerhetővé szakemberek és látogatók számára. Nagyon sok kézirat rejtőzik ott. Azok között talált rá **Nagy Márta** kiváló zongoraművész-tanár, a következő kottára:

Népdalszvit zongorára – hét zongoradarab. Keletkezési éve: 1926.

Ez a mű hangzott fel **Nagy Márta** kiváló előadásában, aki előtte egy rövid elemzést is mondott a műről.

Bárdos Lajos zeneszerzői munkássága hamar áthangolódott a kórusmuzsikára. Mély érzelmű egyházi művei, költők verseire írott csodálatos gazdagságot bemutató kórusai mellett, a magyar népdal ízét, hangulatát, humorát varázsolta népdalfeldolgozásaiba. A következő kórusok

ebből nyújtottak válogatást.

Bárdos Lajos Vegyeskar – Tatabánya.

A Kórus 1959-ben az ifjú *Ugrin Gábor* karnagy vezetésével kezdte működését Tatabányai Bányász Vegyeskar néven. Mindenkori segítői voltak *Murányi Ferenc* és *Lőrinczy Margit*. És amikor az idők szavára a Bányász kórus megszűnt, az énekkar folytatva munkáját – 1994-ben az akkori karnagy, *Lőrinczy Margit* kezdeményezésére *Bárdos Lajos* nevét vette fel, melyet azóta is büszkén viselnek.

Elhangzott műsorok: *Cantemus*; Magyar Magnificat – Magasztalja lelkem katolikus ének feldolgozása, *Dienes Valéria* szövegével. Tiszai dallamok – 3 közismert népdal feldolgozása; Falu végén – Népdal feldolgozás, *Bartók Béla* gyűjtéséből, nőikari előadásban. Befejezésül hangzott fel a *Csillagvirág* népdalszvit.

Vezényelt: *Szeimann Zsuzsanna*.

A következő szereplő: A Magyar Örökség-díjas *Kodály*

Zoltán Magyar Kórusiskola Cantate Vegyeskara.

Az iskola alapításának éve 1988. Nagyon szerény működési körülmények között kezdték a zenei neveléssel áthatott iskolai oktatást, ám az énekari kultúra virágzott. Elsőként alakult a *Jubileate Gyermekkórus*. Majd az évek során a különböző korosztályoknak megalakultak a saját kórusai. A Cantate Vegyeskart a Kórusiskola végzett növendékei alapították 1996 –ban, ifj. *Sapszon Ferenc* vezetésével.

Ezen az ünnepi hangversenyen *Bárdos Lajos* gazdag kórusművészetéből adtak különlegesen szép válogatást. – Először két liturgikus használatra készült egyházi ünnepe énekelt a Cantate Vegyeskar. Audi filia (Szent Cecília ünnepe miséjének graduáléja); Ingrediente Domino (Virágvasárnap-i rezponzórimum). Ezt követte a törökös dallamra – 1957-

ben, készült – zongorakíséretes madrigál: Távoli álom, *Horváth Ádám* versére, zongorán közreműködött *Horváth Márton Levente*. Vezényelt: *Sapszon Ferenc*.

Befejezésül egy szinte teljesen ismeretlen mű hangzott fel, az 1954-ben népi zenekarra és vegyeskarra komponált népdalszvit, a Somogyi kalászok – A népi zenekarral kísért mű csak egyszer szólalt meg az Állami Népi Együttes előadásában. Kottájára is nehezen találtak rá, a Népi Együttes elfekvő kottatárában.

Az előadáson közreműködő zenekar tagjai: I. hegedű, *Kiss B. Ádám*; II. hegedű, *Surján Péter* Brácsa: *Nagy Teodóra*, Cello: *Gallai Judit Bögö*; Földvári Balázs, Klarinét *Györffy Zsófia* és *Kéringér Dávid*, Fuvola: *Dolfin Jácint*, Cimbalom: *Szakály Ágnes* és *Gódor Erzsébet*. Vezényelt: *Sapszon Ferenc*.

* * * * *

A hangversenyen jelen lévő *Klausz Róbert* ny. főiskolai tanár, karnagy – egy új adattal bővítette e mű történetét. – Kaposváron a Somogy megyei Népi Együttes, *Dr. Kanyar József* karnagy vezetésével 1955. március 5-én adta elő, a Somogyi kalászok c. művet, Énekkar, népi zenekar, és táncegyüttes felléptével. *Zákányi Zsolt* és *Klausz Róbert* is ennek a kórusnak volt a tagja. Dunántúlon többször is előadták a művet, de külföldön Szlovákiában is szerepeltek.

* * * * *

Az ünnepi hangversenyt két közös énekkel fejezték be.

Elsőként „A 80 éves Éneklő Ifjúság” jubileum emlékére” hangzott fel *Gebhardi kánonja*: Glória szálljon a mennybe fel. Az osztrák zeneszerző műve *Kerényi György* magyar fordításában 1934-ben hangzott fel először a Zeneaka-

démian 14 iskola énekkarának közreműködésével. – *Bárdos Lajos* vezényletével.

A kánont a Kós Gyermekkar, a Tatabányai Vegyeskar és a Cantate Kórus énekelte. Vezényelt: *Mindszenty Zsuzsanna*, a KÓTA elnöke.

Ezt követően *Bárdos Lajos* egyik legkorábbi kórusműve, az azóta világszerte ismertté vált – 1923-ban a Bakonybéli cserkész táborban komponált, az esti „Táborút” hangulatát felidéző, szívet melengető kórusa hangzott fel: *Bárdos Lajos* – *Dr. Márkus Miklós* szövegével: Szellő zúg távol...

Az összkart vezényelte: *Sapszon Ferenc*.

Bárdos Lajos zeneszerző emléke iránti tisztelet és szeretet méltó kifejezője volt az elhangzott Ünnepi Szerzői Hangverseny, amit a nagyszámú közönség, nagy elismeréssel köszöntött.

Márkusné Natter-Nád Klára

SAPSZON FERENC KARNAGY ÜNNEPI BESZÉDE

BÁRDOS LAJOS SZÜLETÉSÉNEK 115. ÉVFORDULÓJÁN

2014. október 4.

Tisztelt Ünneplők, Kedves Családtagok!

Ünnepi estre jöttünk össze, hogy magunk elé idézzük 115. születésnapján Bárdos Lajos felejthetetlen alakját, hálát adjunk érte, megköszönjük őt, és tanuljunk tőle!

Mindig megköszönöm a Gondviselőnek, hogy olyan emberekkel találkozhattam, sőt lehettem kapcsolatban, akiknek a nevét a mai generációnak már tanítanikell, és akiktől olyasmit lehetett megtanulni, ellesni, amit ma már nem tanítanak. Ilyenek voltak: *Werner Alajos, Vásárhelyi Zoltán, Ferencsik János, Rajeczky Béni bácsi*, vagy *Pablo Casals*, és elsősorban ilyen volt *Bárdos Lajos*.

Sok velem való találkozás emlékét őrzöm.

Megemlékezhetnék most a kb. 800 művet komponáló zeneszerzőről, a zenetudósról, a tanárról, a szervezőről, a karnagyról, a zenemű és lapkiadóról, a 11 gyermekes családapáról, egy ország megénekeltetőjéről, e helyett inkább néhány találkozást idézek föl, mindannyiunk tanulságára.

• Sokszor voltam jelen olyankor, amikor más kórust látogatott meg. Itt csodáltam meg azt a képességét, hogy bármikor képes volt meghatni, megrendíteni, fellelkesíteni, humorával oldani, megnevettetni másokat. A zenei és közösségi kapcsolatteremtés igazi nagymestere volt, természetes, közvetlen, lebilincselő és mélyen emberi.

Pedig – szinte hihetetlen de, – nem mindig volt ez így! Fia, *Daróci Bárdos Tamás* árulta el, hogy eredendően egy félnék, zárkózott, gátlásos ember volt. Ha vendégek jöttek és már nem volt ideje kimenekülni a szobából, akkor a gyermek Bárdos Lajos bebújt egy nagy terítővel földig fedett asztal alá, hogy ott kivárja a vendégek távozását. Tudta, hogy hivatása sok ember elé szólítja, ezért szívós önévelésbe, akarateréjének fejlesztésébe kezdett, melyet egész éle-

tében folytatott. Tudatosan legyőzte félnék, zárkózott természetét. Százak, ezrek elé tudott gátlások nélkül kiállni.

Voltak egyszerű akaratfejlesztő „etűdjei” is. Pl. a nagykorúton egy villamosmegállónyit végigsétált felemelt tekintettel, a tömeggel szemben úgy, hogy közben egyetlen arcra se vetett egy pillantást

sem.

A szellemesség, derű, tréfa, móka, ugyanakkor a komolyság egyaránt jellemezte, s mindez sugárzó egyéniségének közvetlensége révén mindenkit meg tudott szólítani.

- Népdalrapszódíát próbált az egyik kórus: „Lovát itatgatja, magát csinosítja” – Bárdos megszólalt: vigyázz, össze ne téveszd, mint ahogy a vidéki énekes mondta: Ez nálunk másképp van: „Lovát csinosítja, magát itatgatja”. Aztán egy viccet is elmesélt: Ismerik a részeg ember esetét? Meghívja a vendéglőbe betévedő vendéget egy sörre. Aztán még egyre. – Igyál! – Kösz nem vagyok szomjas! – válaszol az. Hogyan, te csak akkor iszol, ha szomjas vagy? – Igen! – Fúj, mint az állat.

• Mindig tudott emelni! A legegyszerűbb embert is! Aki csak mellette volt (az óriás mellett), az úgy érezte, emelkedik, mert Bárdos megtalálta mindenkiben azt a pontot, tulajdonságot, amit elismerni lehetett. Aktív, éltető szerettel fordult mindenki felé.

• Összkart vezényelni is Ő tanította. Első összkar: Bazilika, 1000 ember, nem mind tanult énekes, hanem az ország minden pontjáról érkeztek.

Mielőtt fölmentem volna az emelvényre, odahívott magához. Megkérdezte: Hányba szoktad ezt vezényelni otthon? Mondom: 2 - be. – Akkor most 4 - be fogod. És ne feledd: freskószerű nagy mozdulatok!

Most mehetsz. Tudta, hogy én hajlamos lettem volna valamiféle „művészi tökélyre” törekedni, de itt a biztonság volt fontosabb. Sokszor eljött kórusaimhoz, tanácsaival, bátorításával, figyelmével, amíg élt, végigkísérte pályámat.

• Mikor nála voltam, láttam, hogy polcain vagy 27 könyv anyaga sorakozott. Mindig csodáltam, hogyan volt képes ilyen hatalmas, sok embernyi munka elvégzésére? Ráadásul úgy, hogy még ideje is maradt kórusok látogatására és egy csodálatos nagycsalád tagjaira. Azt hiszem, tudom a titkát. Úgy, hogy helyén voltak nála az értékek, következetesen és hűségesen a jézusi értékrend szerint élt: „keressétek először az Isten országát, s a többit mind megkapjátok hozzá”.

• Egyszer nagyon el voltam keseredve. Nagyon sokat kellett küzdeni az ének ügyéért az iskolában, szülőkkel, kollegákkal, irigység, rosszindulat vett körül, közben feljelentettek a pártbizottságon stb. Kiszállok a metróból, és akkor véletlenül (?) ott áll

előttem, néhány lépésnyire Bárdos Lajos. Köszöntem. No és hogy vagy?- kérdezte. Hát nem valami jól - mondtam, és elmeséltem, milyen események vannak körülöttem. Ekkor átölelt, rámnézett, és nagy szeretettel és bölcsességgel mondott néhány felejthetetlen mondatot. „Tudom, hogy van ez – mondta. Volt idő, amikor azt mondták: Ezt a Bárdos Lajost el kell tüntetni a köztudatból. A rádióban letörölték az összes felvételemet. Arra gondolj: „rájuk már rég nem fog emlékezni senki sem, amikor téged ismerni fognak”. Ez hatalmas erőt öntött akkor belém, úgy éreztem, hiába üldöz bárki, ha Bárdos Lajos ezt mondta nekem, akkor az biztosan úgy van.

• A következő eset 1956 tavaszán történt. A Zeneakadémia egy tehetséges végzős hallgatója kórházba került. Egy arcüreggyulladás után orrpolip-műtétet hajtottak végre nála. Igen ám, de a műtét után előntötte a vér és a vérzés nem akart abbamaradni. Hiába kapta a vérzéscsillapítókat, a tamponokat, minden tampon rövid időn belül átázott és újból a vérzés lett az úr. Az orvosok tehetetlenek voltak, az ápolók nem szívesen mentek a kórháznak arra a részére, ahol a haladókló fiatal feküdt. Felesége éppen 3. gyermekük megszületését várta. Bárdos Lajos tudta, mi a gyógyszer. Hisz azt mondja az írás: „Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük. Ha ketten közületek valamiben egyetértenek a földön, és úgy kéri, menyinyei Atyám azt megadja nekik”. A Mátyás templomban így szólt hát a kórushoz: most egy kilencedet fogunk végezni egy fiatal, tehetséges karvezető gyógyulásáért. És 9 egymás utáni alkalommal imádkoztak a kórusral. A 9. napon aztán, egy új tampon érkezett valahonnan (talán Svájcból) a kórházba és ennek segítségével egyszer csak elállt a vérzés. A fiatal főiskolás karvezetőt Sapszon Ferencnek hívták (édesapám).

Nevezhetjük egy kicsit Bárdos Lajost a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola keresztapjának.

• Néhány nappal halála előtt voltam nála, és beszélgettünk a leendő iskolatípus tervéről, a Kórusiskoláról. Akkor elmondott szavai – mintegy Kórusiskolát indító végrendeletként – azóta is visszhangoznak bennem. „Aztán abban az iskolában remélem, nem csak azzal foglalkoznak majd, hogy minden

sterilen szóljon, tiszta és pontos legyen, hanem foglalkoznak majd a művek lélkével is, amiért azt a szerző megírta.” Az iskola Kodály Zoltán nevét vette fel, de őrizzük emlékét a kodályi gondolat nagy folytatójának, a kiváló embernek, Bárdos Lajosnak is, akiről – hálánk jeléül – a kis „hangversenytermünket” „Bárdos-teremnek” neveztük el. Legyen Ő mindig példaképe a Kórusiskolásoknak!

Egyéniségéből a jól végzett munkával kiküzdött belső egyensúly derűje és bölcsessége áradt.

A lényéből áradó közvetlenség, a szeretetteljes biztató sugárzás mindenkit fölemelt, aki a közelébe került. A mai ember abban az ijedt aggodalomban él: Miről maradok le? Mi jut nekem? Ezért egész élete törtető hajszában telik. Bárdos lényéből ez sugárzott: Mit tudok adni?! Nyugodt és kitartó munkája folyton gyümölcsözött, jutott belőle mindenkinek.

Nagyon szeretett jót tenni másokkal.

• Olykor látott egy-egy szegény gyereket, ahogy sóvárogva nézi a kirakatban a sok szép, számára elérhetetlen holmit. Ilyenkor oda-lépve adott a gyerekeknek egy számára nagy összeget, mondván: a

Mikulás küldi, és rögtön továbbment. Messziről élvezte aztán a gyerek arcán felragyogó leírhatatlan örömet. „A pénz jó dolog, mert azzal másoknak tudunk örömet szerezni.” – szokta mondani. Jelmondata volt: „Ne tékozz a perceket, építsd magad, hogy minél többet tudj adni embertársadnak”!

Fantasztikus életművének titka valahol ott volt a tevékenységek mögött: s ez maga az ember. Otthon volt azokban a mélységekben, ahol az erkölcsi tartás forrásai fakadnak.

Élete nem függött a dolgoktól, attól, amije van: Nem szép autón járt, s a legnehezebb helyzetekben sem adta fel a reményt, vagy vesztette el szilárd

belső békéjét. „A Jóisten ahova bárányt adott, oda legelőt is ad” – mondták otthon a szegénység éveiben, hisz írva van, „ne aggodjatok, Mennyei Atyátok gondoskodik rólatok, tudja, mire van szükségetek”.

Nem is abban volt nagysága, ami volt: Bár kapott Erkel-, Kosuth-, Bartók-Pásztory-díjakat; Érdemes művész, Kiváló művész kitüntetést, a Tudományos Akadémia Doktora – címetek stb.: ezeket önéletrajzában meg sem említette.

Az Ő nagysága abban volt, aki volt. Embernek volt több. Önfegyelme az önnevelő emberé; s „szerény méltóságából” sugárzott, hogy azért nem függ külső dolgoktól, mert belül valami olyat birtokol, amit senki sem vehet el tőle. Teljes emberségével élte az életet, hűségben napról-napra, percről-percre. Igéből élő, az Igét élő ember volt. Sok talentumot kapott, de jóval többet adott vissza.

Megkapta a hit kegyelmét, kivirágoztatta és életre váltotta. Gyümölcsstermő, tanúságtevő, teljes és igaz életet élő ember volt. Úgy élt, „mint a folyóvíz mellé ültetett fa, amely idejében megtermi gyümölcsét”.

Tardy László szavaival adjunk hálát érte:

„Köszönjük, Urunk!

Köszönjük, amit néki adtál.

Köszönjük, amit benne nekünk adtál.

Köszönjük, amit általa egész népünknek adtál.”

Sapszon Ferenc

Ü ÜNNEPI HANGVERSENY CEGLÉDEN

Nagyszabású hangversennyel ünnepelte meg a Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium és Cegléd városa a Gimnázium Leánykarának és Soltészné Lédeczi Judit Liszt-díjas karnagynak jubileumát.

A város Sportcsarnokában megrendezett koncertre közel 200 fős kórus jött létre. Elénekeltek az elmúlt évtizedek legszeretettebb műveit, s a sokrétű műsorral megdobogtatták a közönség szívét. Néha könnyeket csaltak szemünkbe, néha boldogan nevtünk, és mindig csodáltuk a gyönyörű hangzást és a művek szép megformálását.

Hallhattuk a ragyogó eredmények összegzését is: **22 nemzetközi versenyről 54 díjjal tértek haza**, melyek közül kiemelkedik az 1998-ban Llangollenben, Nőkari kategóriában szerzett I. hely. Vagy a 2000-ben Linzben megrendezett I. Kórusolimpián elért Olimpiai bajnoki cím, melyet egy újabb Olimpiai bajnoki cím is követett: 2004-ben, Athénban, Kamara kategóriában. De első díjjal tértek haza Budapestről (1993, 1997, 1999), Cantonigrosból (2002) és Wernigerodeból (2003) is. Természetesen nagyon becsesek az egyéb díjak és helyezések is. Nagyon sok országban jártak, rengeteg embert megörvendeztettek és lenyűgöztek éneklésükkel. A kórus és karnagynak tevékenységét méltatta *Földi László* polgármester, országgyűlési képviselő, *Fodor Gábor*, a KLIK Pest megyei vezetője, *Gulyás Zoltán*, a gimnázium igazgatója is.

Cegléd városa külön is köszöntötte **Soltészné Lédeczi Juditot** és **Béres Károly** alapító karnagyot. A hatalmas energiákat megmozgató, a legapróbb részletekig kitűnően megszervezett hangverseny végén a közönség felállva tapsolt, úgy köszönte meg a szép élményeket. A jubileum alkalmából az iskola egy gyönyörű évkönyvet is kiadott. A KÓTA-t *Vadász Ágnes* főtitkár asszonnyal képviseltük.

Ünnepi köszöntő

A Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium Leánykarának 50. születésnapjára, valamint *Soltészné Lédeczi Judit* 35 éves karnagyi jubileumára

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Kedves Kórus! Kedves Judit!

Gondoltam, hogy nehéz lesz szavakat találni e koncert vége felé, nehéz lesz megszólalni a kórus, a kórusok csodás éneklését követően...

A kórust és karnagyát ünnepeljük, de ajándékot ők adtak nekünk.

Cegléd évek óta szívem egyik legkedvesebb váro-

sa – e szűk körben elmondom, hogy osztályomat is elhoztam ide kirándulásra. Sok szép nevezetessége mellett természetesen engem, mint karnagyot és tanárt a legnagyobb magnetikus erővel mégis a gimnáziumban folyó zenei élet vonz ide újra és újra.

Hogyan is kezdődött? Egy réges-régi koncert rémlik fel, amikor a Zeneakadémia Nagytermében, az Éneklő Ifjúság budapesti Díszhangversenyén valami csodát hallottam. A ceglédi lányok énekeltek népdalcsoportot. Gyönyörű volt, s amint megtudtam, nem énektagozatos lányok daloltak.

Azután, ahogyan én is elkezdtem munkálkodni a KÓTA-ban, a Magyar Kórusszövetségben, személyesen is megismerhettem *Lédeczi Juditot*. Ez a kapcsolat szerencsére már hosszú évek óta tart, s így közelebről lehetek tanúja a csodának. Ritkán tapasztalhatjuk ugyanis, hogy egy igazi, nagy formátumú művész, karvezető, egyensúlyt tud teremteni tanársága, tanári lénye és kórusvezetői ambíciói között.

Judit teremtő nagysága abban áll, hogy rendkívüli muzikalitása és tehetsége mellett odafigyelő alaposan és mérhetetlen szeretettel végzi tanári és karnagyi tevékenységét. Ezért jöhetett létre mindez, amit hallottunk, a nem tagozatos lányokkal, akik a városból és a környék kisebb

településeiről jönnek. Úgy gondolom, Soltészné Lédeczi Judit Kodály Zoltán elképzelését, álmát váltotta valóra – tökéletesen. A karvezetői munkához nagyon sok erőre is szükség van. Küzdeni is kell, hogy a szép elképzelések életre tudjanak kelni. Néha a személyiséget el is torzíthatja ez a küzdés, ez az akarás. Judit sohasem erőszakos. Így lehet muzsikálása, a kórus hangzása, s az ő vezénylése ilyen magasztosan költői, ugyanakkor sodró lendületű és dinamizmust sugárzó, amely őt méltán emelte a Liszt-díjas karnagyok sorába.

A kórus nem a semmiből jött létre, ragyogó alapokat kapott Béres Károly karnagy úrtól. Isten éltesse őt ezért is, és 80. születésnapja alkalmából különösképpen! Ebben is gyönyörű példát látunk: átadni és átvenni valamit, szépen, harmonikusan, mindmáig alkotó, együttműködő szeretetben.

És a lányok! A mindenkori kórustagok. A régi és az újak. Akik derűsek, dolgozók, büszkén bánnak a karnagy által kicsiszolt hangjukkal, mindig tudják, miről énekelnek, és azt a közönség felé sugározzák. S értik karnagyuk minden rezdülését és ezért hallhatunk mindig megszülető zenét és sohasem rutin-produkciót. Folytassátok, lányok, asszonyok, s vegyétek körül ugyanilyen rajongó és féltő szeretettel karnagyotokat!

Köszönöm, hogy hallhattam a kórustól több ízben „A dal születését”, Bartók: Falun című művét, Bartók, Kodály, Bárdos, Karai József kórusműveit. Azt, hogy annyi művet mutattatok be, hogy annyi művet énekeltek a kortárs zeneszerzők alkotásai közül Kocsár Miklóstól Tóth Péterig, Borlói Rudolftól Orbán Györgyig. Azt is nagyon szeretem, amikor a romantikus stílusból énekeltek.

A kórus életében nagyon fontos szerep jut a

KÖSZÖNTŐ

„Lehet élni zene nélkül is. A sivatagon át is vezet út. De mi (...) azt akarjuk, hogy az ember ne úgy járja végig élete útját, mintha sivatagon menne át, hanem virágos réteken.”

Kodály Zoltán

A gimnázium egész közössége alapítása óta vallja, hogy célja a kossuth-i szellemiségnek megfelelően „ész és jellem” együttes nevelése. Nemcsak a szaktudományok magas szintű művelésére fordítunk nagy gondot, hanem a művészeti tárgyak támogatására is. Fontos szerep jut az énekoktatásnak, a Kodály-módszer gyakorlati alkalmazásának: valljuk, ha énekelni tanítjuk diákjainkat, jóra tanítjuk őket, észrevétlenül beléjük neveljük nemcsak az éneklés szeretetét, hanem a zene iránti igényességet is. Ezért lehet 50 éves leánykarunk, 38 éves Éneklő osztályok versenyünk, mindkettő páratlan az országban.

1964-ben alapították meg a leánykart, amely születésétől kezdve a magyar, majd nemzetközi kóruskultúra élvonalába tartozik.

Az alapítók, Béres Károly, ének-zene tanár, később ze-

zongora - korrepetitoroknak is. Örülök, hogy hallhattam dr. Perneckyné Bányai Edit és hallhatom Fazekas Zsuzsanna zongorajátékát.

S végül az Alma Materről. A közegről, amely a bölcsője a kórusnak. Egy iskola ugyanis nem csak termet biztosít, hanem ezer egyéb módon járulhat hozzá a kórus és karnagya munkájának megkönnyítéséhez, vagy teheti azt nehezzé. Köszönöm a mindenkori tanár kar, a kollégák támogatását. S az igazgatókét! A régmúltból Tóth Czifra Mihály igazgató úrét – még ismertem őt. A közelmúltból dr. Kürti György igazgató úrét, s a jelenben Gulyás Zoltán igazgató úr támogatását.

A város is szíven viseli a kórus sorsát, és méltán büszke rá; díszpolgári címmel is elismerve Soltészné Lédeczi Judit kultúrateremtő életművét.

Azt kívánom a kórusnak és karnagynak, hogy még nagyon sok esztendeig muzsikáljanak együtt!

Hraschek Katalin

neiskolai igazgató és a gimnázium akkori vezetője, Radványi – Nagy József bizonyára nem gondolták azt, hogy a kórus 22 versenyen összesen 54 díjat fog kapni, vagy hogy 2000-ben Linzben az I. kórusolimpián olimpiai bajnok lesz, vagy hogy jelenlegi karnagya, Soltész – Nagy Lászlóné Liszt-díjat kap ... és még folytathatnám a sort.

Minden eredmény értékét növeli, hogy a Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium nem zenei profilú iskola, így énekkarba járni nem kötelező. A tanulók szabad akaratukból, zeneszeretetükből, karnagyaik iránti tiszteletből fakadóan sajátítják el a zeneirodalom széles skálájának legszebb kórusműveit. Sokan a tanulmányaik befejezése után is a kórus tagjai maradtak - maradnak, így az egy különleges, összetartó erejű közösséggé válhatott ... ezért is lett sikeres.

Ezt most Önök is láthatják, köszöntöm a régi énekkarosokat és köszönöm, hogy eljöttek ma este.

Ehhez természetesen szükség volt arra is, hogy a lányokat irányító karnagyok, Béres Károly, 1-1 évig Gulyás

Béla és Holló Gyula, majd Soltész-Nagy Lászlóné vezetésével a kórus megőrizhette szellemének és színvonalának folytonosságát, így évtizedek óta fontos szerepet tölthet be a város és az ország kulturális életében. Ezért nyerhették el nyolcszor az „Év Kórusa” címet, Pest megye Közművelődési majd Közösségi Díjait, Csíkszereda „Pro Urbe” díját és a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA díját.

Az iskola mindig is büszke volt azokra a hagyományaira, amelyek különlegessé teszik, amiért érdemes hozzánk jelentkezni, nálunk tanulni.

A kórus, amelyet a ma megjelent kiadvánnyal is ünneplünk, ilyen értéke az intézménynek. Köszönöm ezt elődeimnek, *Radányi-Nagy Józsefnek, Tóth-Czifra Mihálynak, Dr. Kürti Györgynek* és a karnagyoknak.

Kívánom, hogy a kórus ünnepelhesse meg fennállásának 75., majd 100. évfordulóját, tagjai leljenek örömet egymás társaságában, a munkában, és ugyanilyen sikerrel csinálhassák tovább, amit eddig is oly nagy lelkesedéssel végeztek!

Engedjék meg, hogy két személyes gondolattal zárjam a köszöntőmet:

Béres Károly, volt tanárom 2014. 09. 23-án volt 80 éves. Születésnapjára készült számára ez a megemlékezés.

ELSŐ LÉPÉSEK AZ 50. SZÜLETÉSNAPI ÜNNEPLŐ GIMIS LEÁNYKAR ÉLETÉBŐL

2014-ben 50 éves a ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium Leánykara.

Azok a leányok, akik a gimnáziumi leánykar alapító tagjai voltak, most 64-65 évesek.

De hogyan is kezdődött?

Melyek voltak azok a körülmények, amelyek életre hívhatták épp 1964-ben a gimnáziumi leánykarának megszülését?

Hisz mindig is voltak szépen éneklő leányok a gimnáziumban (Benke Lajos vezette a vegyeskart a hatvanas évek gimnáziumában), de a leánykar megszüléséhez egy olyan karizmatikus személyiségre volt szükség, mint **Béres Károly** tanár úr.

És arra, hogy a Táncsics Mihály Általános Iskola zenei tagozatának 1963-ban frissen végzett VIII.Z. osztálya **Béres Károllyal** együtt „gimnazistakor”-ba lépjen.

És arra, hogy a gimnázium akkori igazgatója **Radányi Nagy József** támogassa **Béres Károly** elképzelését.

Mindez szerencsésen összejött.

Én is ebben a VIII.Z. osztályban végeztem, átélve az énekkar születésének bölcsődés lépését, majd a felcseperedés gyönyörű, sikerekben, élményekben gazdag 4 évét.

Cegléden az első zenei tagozat a Földváry Károly Általános Iskolában jött létre, **Kovács András** igazgatósága alatt. Kovács tanár úr maga is

1. Rendkívüli büszkeséggel tölt el az, hogy szervezőként segíthetem azt a leánykart, amely már akkor létezett, amikor én még meg sem születtem. Ugyanakkor hatalmas felelősség is, hiszen óriási értéke a kórus a gimnáziumnak, amelyet meg kell őriznünk, s ez nemcsak nekem, hanem a tantestületnek is nagy feladata, annak a testületnek, amelynek egy nagy része még nálam is fiatalabb.

2. Tudják, sokszor láttam és hallottam már a lányokat (és hölgyeket) fellépéseiken, próbáikon, és ilyenkor a legérdekesebb az, hogy nem is tudják, milyen óriási boldogságot szereznek nekünk, az őket hallgatóknak. Kérem, ma este különösen az arcukat figyeljék, s így részeseivé válhatnak a csodának.

Ezzel a néhány gondolattal a mai ünnepi koncertet megnyitom.

Köszönöm, hogy meghallgattak!

Gulyás Zoltán

a ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium igazgatója

ének-zene szakos tanár lévén, örömmel fogadta iskolájába a zenei tagozatot. 2 évet élt a tagozat ebben az iskolában, **Berzsenyi Emma** tanítónő vezetésével. A mindennapos énekórákat **Támadai Lajos** tanár úr tartotta. A tárgyi feltételek hiányossága miatt a 3. évet a zenei tagozat már a Táncsics Mihály Általános iskolában folytatta.

A történet már az 1957-58. tanévben elkezdődött. Ekkor voltunk 9 évesek és a III.Z. osztály tanulói, **Géczy Jánosné** tanítónő vezetésével. Mi voltunk a **Mohos Imre** igazgató úr vezette Táncsics Mihály Általános Iskola és Cegléd város első zenei tagozatos osztálya.

Ez a tanév azért volt számunkra rendkívül izgalmas 1957-58-ban, mert ekkor érkezett az iskolába, a mi osztályunkba egy új, nagyon fiatal, frissen végzett (**Békés-Tarhos és a szegedi főiskola után**) jóképű ének-zene tanár: **Béres Károly**.

Ízig-vérig pedagógus volt. Naponta volt énekóránk, gyermek énekkart is alapított, nagyon sokat voltunk együtt, énekkari fellépések, közös kirándulások, igen megszerettük közvetlen, vidám lényét.

Nagyon értett a gyerekek nyelvén és a szüleinkkel is jó kapcsolatot épített ki! Koordinálta, figyelemmel kísérte iskolai előmenetelünket, hangszeres tanulmányainkat is, sokan játszottak közülünk hangszeren és kamarazenéltünk is. Béres Károly zene iránti tisztelete, szeretete miránk is átragadt. Nem véletlen, hogy a tanév végi osztályképen IV.-ben **Mayer Péterné** tanítónő és **Mohos Imre** igazgató mellett ő is szerepel. És ezen a képen már látható a gimnáziumi leánykarának néhány, pontosabban hat alapító tagja: **Bócsai Erzsébet, Banai Valéria, Sütő Judit, Farkas Márta, Szűcs Zsuzsa** és **Patyi Erzsébet**.

1957-ben, amikor III. osztályosok voltunk, egy nagyon magas termetű tanárnő érkezett az Erkel Ferenc Zeneiskolába: **Ecsedi Annamária**. Mi úgy láttuk, a tanárnő és Béres Károly tanár úr sokat beszélgettek egymással. Beszédtema volt a lányok között: vajon ő

lesz-e a tanár úr párja? Énekkari próbák után gyakran megtárgyaltuk az észlelt fejleményeket.

1962 szeptemberében egy másik fiatal, csinos, rokonszenves zongoratanárnő érkezett a zeneiskolába: *Halmos Anikó*. Mosolygós barna szemével, barna kontyával, piros alapon nagy, fehér pettyes ruhájában még mindig látom magam előtt, amikor először megpillantottuk a zeneiskolában. Irtó csini volt!

Még talán a valóságban semmi sem alakult. De mi, énekkaros lányok, már áldásunkat adtuk a „leendő házasság”-ra.

És milyen a sors! *Béres Károly* 1 év múlva, (1963-ban), feleségül is vette *Anikót* és ma is boldogan élnek együtt, gyermekeiket sikeresen útjukra engedve.

A VII.Z osztályban (Bene Józsefné osztályfőnök szülősi szabadságon volt, így ő nincs a képen) *Béres Károllyal* és *Mohos Imre* igazgató úrral az év végi képen, az 1961-62. tanévben már 7 leánykari alapító tagot láthatunk: belépett az osztályba *Szakter Györgyi*, aki tangóharmonikán játszott és oszlo-

pos tagja lett az énekkarnak is. Györgyivel az volt a mániánk, hogy hazafelé az esti énekkari próbáról végig szolmizáltuk a Rákóczi utat. Az év végi képen a teljes első sor gimis énekkaros lett (*Farkas Márta*, *Patyi Erzsébet*, *Szűcs Zsuzsa*, *Szakter Györgyi*, *Banai Valéria*, *Bócsai Erzsébet*), és még a második sorból balról a 2. leány, *Sütő Judit* is.

Hogyan történt a felvétel a gimnáziumi leánykarába?

Mindez az 1963-64. tanévben történt, amikor első éves gimnazisták lettünk. A *Táncsics VIII. Z. osztálya* felbomlott mint osztályközösség és megoszlott, főleg a C, E és B osztályba kerültek a „zeneisek”. Az A osztály tiszta fiú volt, a K közgazdasági, a D pedig igen kis létszámú vegyes osztály, innen nem kerültek ki énekkarosok.

Az sem volt evidens, hogy aki a *Táncsics* énekkarában tag volt, az a gimnáziumi leánykarában is tag lesz. *Zsíros Éva* pl. a zeneibe járt, énekkaros is volt, szeretett volna a gimnáziumi leánykarának tagja lenni, de *Béres tanár úr*, miután meghallgatta, azt mondta, maradjon otthon és pihentesse a mutáló hangját.

Szakter Györgyi különleges helyzetbe került. Mint az 1.B. osztály tanulója, állandó délutáni oktatásban részesült. Így az énekkari próbákon

Gimnáziumi Leánykari Névsor (1963-64. tanév) töredék	1.C	1.E	1.B	1.K	Honnan érkeztek?
<i>Andrási Katalin</i>	X				Hámánban végzett
<i>Banai Valéria</i>	X				VIII.Z. Táncsics
<i>Benedek Mária</i>				X	Táncsics
<i>Bócsai Erzsébet</i>	X				VIII.Z. Táncsics
<i>Farkas Márta</i>		X			VIII.Z. Táncsics
<i>Fehér Veronika</i>	X				Földváryban végzett
<i>Hörömpő Ágnes</i>		X			
<i>Nagy Annamária (meghalt)</i>	X				
<i>Ócsai Magdolna</i>	X				
<i>Patyi Erzsébet</i>		X			VIII.Z. Táncsics
<i>Sütő Judit</i>		X			VIII.Z. Táncsics
<i>Szakter Györgyi</i>			X		VIII.Z. Táncsics
<i>Szopori Erzsébet</i>		X			
<i>Szűcs Zsuzsa</i>		X			VIII.Z. Táncsics

való részvétel nagy megterhelést jelentett. Ennek ellenére ő örömmel vállalta az énekkari tagságot, folytatva eddigi zenei szerepléseit.

Béres Károly, aki akkor már a gimnázium énektanára is volt, egyenként meghallgatta azokat az elsős leányokat, akik szerettek volna a leánykar tagjai lenni. Minden jó hangú elsős lányt megkérdezett a tanár úr, szeretne-e énekkaros lenni. Ha igen volt a válasz, a szülőknek az ellenőrző könyv útján beleegyezésüket kellett adni. Hiszen hetente este voltak a próbák, és ezek időt vettek el a tanulási időből.

Nemcsak a *Táncsics* zeneijéből, hanem a *Hámán Kató* és a *Földváry* iskolából is érkeztek énekes pacsirta lányok, hisz a *Hámán* sulinak és a *Földváry*nak is volt igen jó énekkara. Megérték a személyi feltételek egy gimnáziumi leánykar létrehozására az 1963-64. tanévben.

1964 tavasza forrongott Cegléden a sok szép eseménytől. Jelentős rendezvény nem lehetett a gimnázium énekkarának fellépése nélkül. Ekkor forgatták Cegléden a *Fügefalevél* című filmet, és ekkor ünnepelte a város születésének 600. évfordulóját. 1964 áprilisában forgatta *Máriássy Félix* Cegléden

a Fügefalevél című filmszatórát Sinkó László, Halász Judit, Békés Itala, Kiss Manyi, Szabó Tünde színészek szereplésével. Halmaz város szoboravató ünnepsége áll a középpontban, ahol fellép a Békés Itala alakította karnagy vezetésével Halmaz város leánykara, a 15 évesekből álló kórusral. A szobor (meztelen kisfiú) a Katolikus templom mögött állt, a mostani Dózsa szobor helyén. Az egész körzet le volt zárva, forgalom elterelve, nagy felfordulás volt a városban. Nem volt ember Cegléden, aki erről ne tudott volna. Még a csemői kisvonat is szerepelt a filmben.

A „Künn a fákon...” című kánont énekeltük, amit természetesen *Béres Károly* tanított be a leánykórusnak.

Békés Itala színésznő képtelen volt az énekkart beinteni a kezdéshez, nehezen tudta vezényelni, elindítani a kórus éneklését és ezért Béres tanár úr a mostani Földhivatal (akkor rendőrség) épülete előtt, kb. 30 m távolságból indította el háttérvezénylésével a kórusunk énekét, és csak később csatlakozott be *Békés Itala* a vezénylésbe, amikor ráment a kamera.

Akkor még nem sejtettük, milyen nagy jelentőségű lesz ez a film a gimnázium történetében: a felvételek bemutatják, kik voltak – többek közt – az énekkar alapító tagjai. Matrózblúzban énekeltünk. Sütött a nap, de még nagyon hideg volt. A forgatás szüneteiben kabátban ácsorogtunk.

Sütő Judit mellett állt *Szabó Tünde* színésznő, az első sorban, akivel volt egy jelenet is. Itt nagyon jól fel lehet ismerni a 15-16 éves lányokat, akkori önmagunkat. Sajnos nem mindenki nevére emlékezünk már.

Béres Károly válogatta ki a lányokat a gimnázium énekkarából, akik szerepelhettek a filmben. Nagyszerű volt! 3 napig lóghattunk a gimiből és még gázsit is kaptunk! Nagyon élveztük! Körülbelül 20-24-en alkottuk ezt a kis filmbeli énekkart.

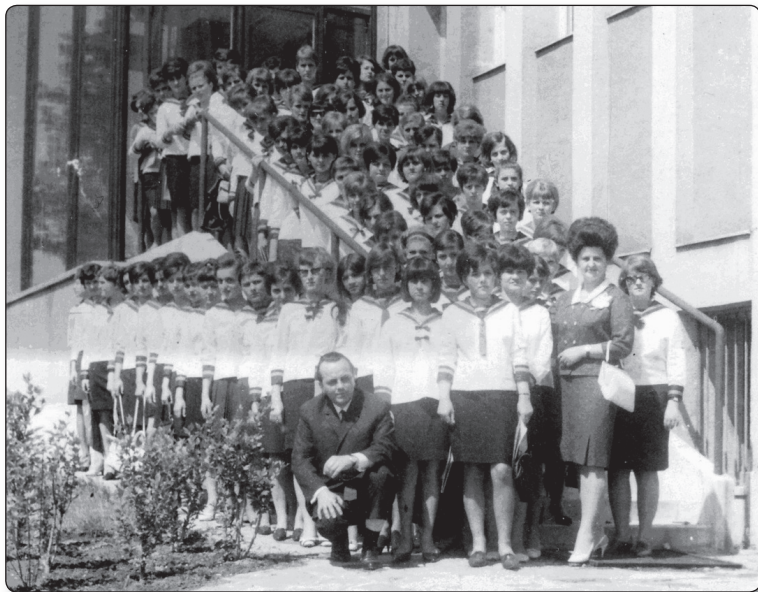
És a városi ünnepség! Cegléd 600 éve volt város ebben az évben! 1964. május 10-én a gimnázium énekkara és az általános iskolai kórusok ünnepi hangversenyt adtak a 600. évforduló tiszteletére. Az 500 tagú összkart *Béres Károly* vezényelte.

Az énekkari próbák a zeneiskolában voltak. A szólampróbákon sokat segített *Kiss Mihályné Cica* néni, aki a kórus zongorakísérője is volt és zömében a zeneiskolába járó zongorista növendékek, akik váltakozva voltak szólamvezetők.

A 4 év gimnazista tanulmányok alatt sok jeles országos rendezvényen is felléptünk, ezüst és arany fokozatú okleveleket szerevezve. Akkor még külföldi szereplések nem voltak.

Fontos események voltak az Országos Diák Napok (ODN), melyeket egyik évben Egerben, másik évben Gyulán rendeztek. Gyulán volt 1964-ben az első ODN, de ott még csak *Jós Lajos* zongorista képviselte a ceglédi gimnáziumot. Bartók Allegro

barbaro című művét játszotta nagy sikerrel. Akkor még az énekkarok csak elenyésző létszámban vettek részt a kulturális seregszemlén, mert nem volt elegendő szálláshely. 1966-ban Eger adott otthont a kulturális seregszemlének. Erről az eseményről maradt fenn fénykép is a leánykarról, *Béres Károly* és *Kiss Mihályné* társaságában. Ekkor már mi, az alapítók harmadikos gimnazisták voltunk, és az énekkarnak elsősök és másodikosok is tagjai voltak.

Béres Károly személyisége meghatározó jellegű volt egész életpályámon. Ő segített dönteni az érettségi után, amikor a pályaválasztási irányban dilemmám merült fel. És amikor végeztem az egyetemen biológia – kémia tanár szakon, ő segített hozzá az első állásomhoz, a ceglédi Bem Szakmunkásképzőben, ahol 24 évet töltöttem el.

Béres Károly ének-zenetanár

A zene a szegedi egyetem 5 éve alatt végig velem volt: az egyetemi énekkart kísértük zenekarral, ahol a hegedűvel koncertmester voltam. Zenét adtunk az egyetem néptáncsoportjának is, akikkel a környező falvakat jártuk, bemutatókat tartva (pl. Sándorfalva). Kamarazenekart is alapítottunk.

Legszébb élményeim közé tartozik az a hársfavirág illatú nyár eleji este, amikor egy szegedi fellépés után, a Móra Ferenc Múzeum lépcsőjén, a kivilágított szökőkút előtt *Gregor Józseffel* és az egyetemi énekkarral együtt énekeltünk, saját kedvtelésünkre.

Andrási Katalin (*Szakács Tamásné*), *Banai Valéria*, *Bócsai Erzsébet* (*Orlai Erzsébet*), *Sütő Judit* (*Virágh Gáborné*) és *Szakter Györgyi* (*Baróthi Gáborné*), *Zsíros Éva* (*Pintér Istvánné*) visszaemlékezései, gyűjtései alapján összeállította:

Banai Valéria

Cegléden, 2014. 04. 04-én

A ZENEI VILÁGNAPON IDÉN CSEPELEN IS EGYÜTT ÉNEKELTEK A GYEREKEK

A Hangverseny ötletét a KÓTA felhívása adta, majd *Kissné Katona Mária*, a kerületi munkaközösség vezetője látott neki a szervezéshez.

Munkájának, a lelkes énekes kollégáknak, illetve a kezdeményezést pártoló iskolai vezetőknek köszönhetően nagyjából hat általános iskola tanulói jelentek meg október 1-én Csepel egy központi helyén, a Görgey Artúr téren.

Az éneklőkkel szemben az egészségügyi központ, mellettük a piac. Sétálgató emberek, rendelésre igyekvők, csodálkozó járókelők. Innen-onnan gyülekező gyerekek. Egyre többen. Körülbelül 600-an.

A kezdést trombita fanfár jelezte, melyet *Tót Zoltán*, a **Fasang Árpád Zeneiskola** tanára tanított be nyolc ügyes diákjának.

Elöl transzparens: ZENEI VILÁGNAP. Hogy mindenki tudja, miről van szó. Majd elkezdődött az éneklés. Csodálatosan szólt meg a hatalmas kórus!

A következő magyar népdalok hangzottak fel:

Éva szívem Éva, Erdő erdő de magos a teteje, Szegény legény vagyok én, Hej Jancsika, Jancsika, és a Kispircsi falu végén.

A gondos előkészítő munkának köszönhetően egyszerre, mosolyogva, és igen tiszta előadásban.

Hála és köszönet a résztvevő iskolák tanárainak, vezetésének, és természetesen a gyerekeknek, hogy ilyen széppé és dalossá tették napunkat! A következő iskolák tanulóiból verbuválódott az alkalmi kórus: **Jedlik Gimnázium, Móra Ferenc Általános Iskola, Katona József Általános Iskola, Kék Általános Iskola, Mátyás Király Általános Iskola, a Lajtha László Általános Iskola, és az Eötvös József Általános Iskola.**

A legfiatalabbak harmadikosok, és a legnagyobbak nyolcadikosok voltak. Az éneklés után a gyerekek teát és nápolyi szeletet kaptak a rendezvényt támogató Nemzeti Ifjúságvédő és Tehetségkutató Egyesülettől.

Ormosi Katalin

GYÜLEKEZETI KÓRUSOK FÓRUMA HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN

„Otthon, amidőn valamelyikünk hosszú és magányos útra indult, öregeink azt kérdezték: Jól felöltöztél-e? Botod van-e? Hát éneket viszel-e magaddal? Vagyis védelmet a sötétség, úti veszedelmek ellen.” – írja Sütő András a dal fontosságáról, amely elkísér bennünket mindennapjainkban.

A munkaalkalmakkor, a gyászbán, de a lövészárokban is lelket erősítő az ének. Akiknek ma nem dávidi háborúkat kell vívniuk, hanem a lelki harcmezőn csatáznak a gonoszság hatalmasságai ellen, őket is táplálhatja a zsoltáréneklés. Olykor, ha „túlcsordul” bennünk a hála érzése, alkalom nyílik

a hálaadó énekmondásra. De miért és miként énekeljünk társainkkal együttesen?

Az ember alapvetően közösségi lény (homo socialis). A kóruséneklés is olyan örömforrás, amely közösséget hoz létre azok között, akik „ketten v. hárman összejönnek” és „összedalolnak”. Kodály szavaival: „A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható... A zene rendeltetése: belső világunk jobb megismerése, felvirágozása és kiteljesedése.” A jó kórusmunka fegyelmezettséget igényel, pontosságra szoktat, helytállásra és figyelemre nevel. Az énekesek egyenrangúak, örülnek egymásnak, elfogadják és kiegészítik egymást, megélik az összetartozást, a felelősséget. Fontos célja a gyülekezeti kóruséneklésnek az igazi „zenei” pillanatok megszületése. Ehhez szükséges a fáradságos

munka, az erőfeszítés, mert a minőségért és az értékekért meg kell dolgozni.

Nagyon fontos, hogy olyan értékű zenét közvetítsen az énekkar, amely lelkeségében és zeneiségében is üzenetes. A műválasztás szempontjából elsődleges, hogy a református zenei anyanyelviség domináljon. Mindezeket a résztvevőkkel megértetni, elsajátíttatni, majd elmélyíttetni hivatottak a gyülekezeti kórusfórumok.

A hódmezővásárhelyi Ótemplom adott otthont a Tiszántúli Református Egyházkerület idei, a sorban a 11. gyülekezeti kórustalálkozójának, október 11-én. Az alkalomra hét kórus érkezett **Békés, Békéscsaba, Füzesgyarmat, Karcag, Nyírpazony, Szeged-Honvéd tér és Szeged-Újszeged** gyülekezeteiből, illetve házigazdaként a helyi **Bethlen Gábor Református Gimnázium Énekara** is bemutatkozott.

Mindegyik kórus külön is énekelt, majd két mű hangzott el az egyesített nagykórus előadásában: Kádár Ferenc „Uram, közel voltam hozzád” című verse *Berkesi Sándor* megzenésítésében és vezényletével, valamint a „Hisszük: az Úr világ ura” c. kórusmű *Claude Goudimel* harmóniáival, amelyet *Farkas János* békési kántor dirigált. A több mint 200 fős összkar hatalmasan zengett a patinás templomtérben. Az énekkarok szolgálatai után *Berkesi Sándor* Liszt-díjas karnagy látta el hasznos tanácsokkal a megjelenteket, a gyülekezetek zenei életének felpezsdítése, méltóbbá tétele érdekében.

Bán Csaba, az Ótemplom lelkipásztora bemutatta a gyönyörűen felújított templomot, majd *dr. Kádár Péter* gimnáziumi igazgató beszéde zárta a találkozót, aki hangsúlyozta a szakrális éneklés isteni

eredetét, megőrzésének, művelésének fontosságát. A Tiszántúli Egyházkerület támogatásával, a Fekete Sas étteremben került sor a közös ebédre, ahol a kórusok külön fórumot tarthattak, megoszthatták egymással élményeiket, tapasztalataikat.

Ismét hasznos, építő találkozón vehettünk részt, ahol jókedvű énekléssel szolgálva tanulhattunk. Hála legyen ezért a Mindenható Istennek!

Marcai Ernő

EMLEKEZTÜNK BUDAY PÉTERRE

(1921. október 11. Derecske - 2004. szeptember 15. Szolnok)

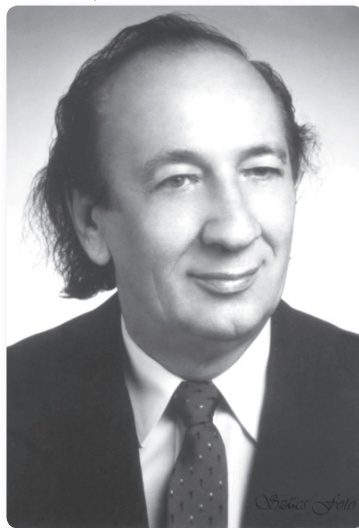
2014. október 18-án 17.00 órai kezdettel emlékhangversenyt tartottunk Szolnokon az *Aba-Novák kulturális Központban*. **Buday Péterre** emlékeztünk, aki 10 éve halt meg.

A hangverseny szeretett népdalának a „Jaj, de széles, jaj de hosszú az az út” eléneklésével kezdődött, melyre öt aranyérmes népdalkar kapott meghívást, akik a 2014-es Éneklő Ifjúság Országos Minősítő Hangversenyen „B” kategóriában minősültek.

(**Törökszentmiklós, Hunyadi Mátyás Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Kiskórusa** (Karvezető: *Szüics Evelin*), **Szolnok, II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola Hangocska népdalköre** (Karvezető: *Terjéki Katalin*), **Mezőtúri Bárdos Lajos AMI és Mezőtúri Szivárvány Népzenei Egyesület Méhecske citerazenekara** (Karvezető: *Csider István*), **SZOLG-SZI, Vásárhelyi Pál Közgazdasági, Egészségügyi és Idegenforgalmi Két Tanítási Nyelvű Tagintézmény Leánykórusa** (Karvezetők: *Terjéki Katalin* és *Dr. Lengyel Erzsébet*), **Szolnok, Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola és Néptánc AMI Aprája Népdalkör és Pengő Citerazenekar** (Karnagyok: *Juhászné Zsáka Katalin* és *Szurgyiné Csontos Zsuzsanna*). Szólót énekelt: *Pocza Boglárka* **Törökszentmiklós, Hunyadi Mátyás Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Álta-**

lános Iskola (Felkészítő tanára: *Szüics Evelin*.)

Kísért a **Sodrás népzenei kisegyüttes** és a **Kodály Iskola vonós népzenekeara**. Vezényelt: *Lengyel Erzsébet*.)

Pocza Boglárka éterien tisztá, csengő hangja (csak a hegedű kíséerte) az első versszakot énekelve meghatotta a közönséget, a hallgatókat, majd a 80 tagú gyermek népdalkar tisztán, átélve adta elő a zenekar kíséretében a népdalt.

Emlékbeszédet, ünnepi köszöntőt a KÖTA megyei titkára, *Lengyel Erzsébet* mondott, aki egyben az emlékest szervezője is volt. Köszöntötte a Buday családot, Buday Péter két fiát, *Buday Györgyöt és ifjabb Buday Pétert* és

Dr. Kállai Mária kormány megbízott asszonyt.

Buday Péter életútjából a legkiemelkedőbb eseményeket, tetteket, díjakat idézte fel. Az éneklő gyerekek a színpadon állva hallgatták a köszöntést,

majd hozzájuk fordulva a következő mondatok hangoztak el:

„*Drága Peti Bácsi!*

Ha most látsz bennünket, akkor nagyon büszke lehetsz. Itt áll ez a sok éneklő gyerek és a te kedves népdalodat énekeltek. Talán erre a művedre lehetsz a legbüszkébb, a gyerekekre, a fiatalokra, a jövő nemzedékének „egybeéneklésére”, a kodályi örökség példászerű ápolására.”

A KÓTA megyei titkára beszédében felidézte az elmúlt tíz évben

folytatott megyei titkári munkásságát: „Az elmúlt tíz évben a változások és a nehézségek ellenére is, folytattam megyei titkári és Országos Népzenei Szakbizottsági munkádat, melyhez kiemelkedő segítséget kaptam az itt jelenlévő karvezetőktől és a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA vezetésétől, de elsősorban *Vadász Ágnes* főtítkárral asszonytól.

Köszönöm Szolnok és Jász-Nagykun-Szolnok Megye támogatását. Minden évben meg tudtam szervezni az Éneklő Ifjúság Országos Minősítő Hangversenyét a megyében, mely még mindig a legkiemelkedőbb kóruslétszámot és eredményt mutathatja fel az országban. Többször szerveztem Éneklő Ifjúság Gálát, minden évben Kodály születésnapján a Magyar Kórusok Napját, több Népzenei Térségi és Országos Minősítőt (a Nemzeti Intézettel, *Bukor Irénnel* karöltve) Országos Szakmai Napokat. A megyei KÓTA gazdasági munkáját 10 éve *Buday Péterné*, *Katika* végzi, melyet innen is nagy-nagy tisztelettel köszönök.

Kedves Vendégeink! Emlékezzünk hát együtt énekelve ezen az estén *Buday Péterre*, a nagyszerű emberre, a kiváló szervezőre, a hihetetlen értékeket teremtő zenepedagógusra.”

Az emlékbeszéd után nyolc együttes lépett színpadra, akik közül műveket is előadtak. Az együttesek között volt Buday Péter egyik kórusa (MÁV Járműjavító Férfikara) akiket évtizedekig vezényelt és tett sikeressé.

1. Mezőtúri Bárdos Lajos AMI és Mezőtúri Szivárvány Népzenei Egyesület Méhecske Citerazenekara

Vésztői párosítók Bartók Béla gyűjtéséből

Művészeti vezető: *Csider István*

2. „Közgé” Leánykara és a törökszentmiklósi Hunyadi Mátyás Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Kiskórusának közös műsora

Szatmári népdalcsozor

Karnagyok: *Terjéki Katalin, Lengyel Erzsébet, Szücs Evelin*

Kísért: *Sodrás népzenei kiségyüttes*

3. Szolnok, Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola és Néptánc AMI Aprája Népdalkör és Pengő Citerazenekar

Mezőségi népdalcsozor

Karnagyok: *Juhászné Zsáka Katalin és Szurgyiné Csontos Zsuzsanna*

Kísért: **Kodály Iskola vonós népzeneke**

4. Mezőtúr, Kossuth Lajos Általános és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Napraforgó Kórus

Karai József: Ugrótánc

Karnagy: *Csiderné Csizi Magdolna*

Zongorán kísért: *Berczeli Endre*

5. Szolnok, Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola és Néptánc Alapfokú Művészeti Iskola:

A szolnoki Kodály Iskola Gyermekkara

Kocsár Miklós: Assumpta est Maria

Orbán György: Gloria a VI. miséből

Karnagy: *Juhászné Zsáka Katalin*

Zongorán kísért: *Romhányi Anita*

A két gyerekkar közösen éneklé Kodály Zoltán:

Gergely-járás című művét

Vezényelt: *Juhászné Zsáka Katalin*

A Kodály Általános Iskola Gyermekkara és a MÁV Férfikar közös éneke

Bárdos Lajos: Huszártánc

Vezényelt: *Juhászné Zsáka Katalin*

6. Szolnoki MÁV Férfikar

Schubert 23. Psalm, Gott ist mein Hirt

Karai József-József Attila: Mikor az uccán átment a kedves

Karnagy: *Juhászné Zsáka Katalin*

Zongorán kísért: *Szabó Tímea*

7. Kodály Zoltán Leánykara

Charles Gounod: Missa Brevis—részletek

Karnagy: *Almainé Szabó Gabriella*

Orgonán kísért: *Szabó Tímea*

Közös mű a „Közgé” Leánykarával Kodály Zoltán: Zöld erdőben

Vezényelt: *Terjéki Katalin*

8. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Karnagyok Kamarakórusa

Vivaldi: Glória in D major:- Quoniam tu solus Sanctus

Cum sancto spiritu

Karnagy: *Vajna Katalin* Csokonai-Alkotói díjas

Zongorán kísért: *Almainé Szabó Gabriella*

A hangversenyen több száz gyerek énekel, saját kórusaiban és más kórusokkal is összeszervezve. Valamennyien kiemelkedően helytálltak, ugyanígy a két felnőtt kórus is. Ezt követően, minden kórus a színpadon és a nézőtéren gyülekezett és az összkar következett. *Vajna Katalin* Csokonai-Alkotói díjas karnagy vezényelte Berzsenyi Dániel-Kodály Zoltán: A magyarokhoz című kórusművét. A közönség, szünni nem akaró tapssal köszönte meg az estét, a hangversenyt, így befejezésként újra tisztelegve Buday Péter nagysága, emléke előtt másodszer is elénekeltek az összkari művet.

Szolnok, 2014. október 22.

Dr. Lengyel Erzsébet

a KÓTA megyei titkára

BUDAY PÉTER (1921-2004)

Buday Péter 1921. október 11-én született Derecskén és 2004. szeptember 15-én halt meg Szolnokon. Édesapja, édesanyja pedagógus volt, ő maga is pedagógusnak tanult. A család az 1930-as években költözött Szolnokra. Buday Péter már gyermekéveitől kezdve Szolnokhoz kötődött. A Szegedi Tanítóképzőben tanult és ott kezdett el a zenével foglalkozni. Kitűnően orgonált, s ötödéves korában már az intézet kiváló kórusát vezényelte.

Tanári pályáját kántortanítóként kezdte, majd Szolnokon volt iskolaigazgató, művelődési osztályvezető, tanulmányi felügyelő, középiskolai tanár, vezető szakfelügyelő.

1982-ben lett nyugdíjas, ezt követően életét teljesen kórusainak, a kórusmozgalomnak szentelte. Ő teremtette meg a Tiszaparti Gimnázium ének-zene tagozatos oktatását, ő álmodta meg és hozta létre a Bartók Béla Kamarakórust.

Szolnokikarnagyiekkórusvezetői tevékenysége a Belvárosi Templom Kóbor Antal vezette kórusban kezdődött. Először csak énekel a kórusban, majd annak másodkarnagya lett, 1947-től pedig a Centenárium Kórus karnagya.

Kirobbanó sikereket a MÁV Járműjavító Férfikarával és a Kodály Kórusal ért el. Mindkét kórust évtizedekig vezényelte (Kodály Kórust 1950-1992-ig vezette, 1967-ben vették fel Kodály nevét). A Kodály Kórusal kiemelkedő sikereket ért el Angliában, Írországbán, Németországban, Olaszországban, Észtországban és Jugoszláviában. A MÁV Járműjavító Férfikarával szintén kiemelkedő szereplései voltak, itthon és külföldön is.

Buday Péter a Kórusok Országos Tanácsának tiszteletbeli elnöke, és megyei titkára volt 20 éven át. Számos kiemelkedő zenei rendezvényt szervezett, melyek közül a legkiemelkedőbbek az Éneklő Ifjúság, a Népdalminősítők, a Kodály Kórusok Nemzetközi Találkozója, a Fiú Kórusok Országos Találkozója, a Pedagógus Kórusok Országos Találkozója.

Számos díjat és kitüntetést kapott: Szolnok Város Kulturális díja 1950., SZMT. Művészeti díja 1972., Megyei Tanács Művészeti Díja 1975., Szakszervezeti Munkáért Arany fokozat 1981., Kodály Zoltán jubileumi emléklakett 1981., Kodály Zoltán jubileumi emlékérem 1981., Kiváló Szövetkezeti Dolgozó 1983., Szolnok Megye Kulturális Nagydíja 1985., Kiváló Népművelő 1977 és 1988., Magyar köztársaság ezüst érme 1988., Városi Pro Urbe Díj 1986., Szolnok Város Ezüst Pelikán Díja 1992., Megyei Önkormányzat Kulturális díja 1995., A Magyar Köztársaság kiskeresztje, Jász-Nagykun-Szolnok Megyéért Díj, Szolnok Város Kulturális Díja, Magyar Kultúra Lovagja 2000., Wlassics Gyula díjas karnagy.

Kitüntetései rangosok, sokrétűek és sokszínűek, mint amilyen, e nagyszerű ember, kiváló zenepedagógus, karvezető munkássága volt. Sokan tekintik mind a mai napig példaképnek.

KÓTA díjat halála után 2004 decemberében kapott, melyet fiai vettek át a Zeneakadémián.

A város és a megye felnőtt kórusai minden évben ünneplik a Zenei Világnapot (október 1-jén) a város legjobb kórusai pedig a Magyar Kórusok Napján december 16-án, mely Kodály Zoltán születésnapja, és a közelgő karácsony jegyében zajlik minden évben a városháza Dísztermében, mely rendezvények szervezője volt.

A kodályi örökség példaszzerű ápolásához tartozott a minősítőkön való zsűrizés, szaktanácsadás, a fiatal karnagyok kiváló tanácsokkal való ellátása.

Buday Péter utolsó pillanatig szervezte a megye amatőr kórusmozgalmát, népzenei minősítőit. Munkássága példatértékű volt mind a megyében, mind országosan.

SOK - AMI MÁRIS NEM KEVÉS

Tudatos előkészítéssel és minden részletre kiterjedő gondos figyelemmel kezdett neki új vegyeskar létrehozásának jó egy esztendővel ezelőtt Sárváron Dr. Szalai Ferencné Horváth Judit tanár-karnagy, férjével együtt, aki noha hivatalosan a civil szférából érkezett, mégis szintén több évtizedes (hangszeres) zenei múltat tudhat magáénak. Bemutatkozó koncertjükön februárban és nyáresti júniusi hangversenyükön – mindkettőn jelen lehettem – egyaránt magasra tették a mércét. A megalakulás körülményeiről és terveikről egyaránt kérdeztem őket.

- Valamilyen külső, vagy belső igény fogalmazta meg Bennetek az énekkar létrehívását?

Dr. Szalai Ferenc: Ha egyszerű választ vársz, akkor mindkettő egyaránt, azonban az arányok mindenképpen eltolódtak a belső igény felé. Sárvár zenei és kulturális élete egész évben sokszínű, melynek okai a hagyományok és az itt élők igénye, amelyet a város vezetése is magas szinten támogat. Az énekkar létrehozásakor is csak segítő szándékot tapasztaltunk. A belső indítatáshoz pedig elég anynyi, ha azt mondom, hogy feleségem, Judit a sárvári

Szent László Katolikus Iskola magyar irodalom, magyar nyelv- énekzene szakos mester tanára, húsz éves kórusvezetői tapasztalata van, felnőtt és gyerekkarokkal egyaránt dolgozott, dolgozik. Jómagam pedig hangszeren játszó és énekkhanggal megáldott, zenében élő ember vagyok. Gyermekünk is fogékonyak a szépre, feleségem iskolai kórusából kinöve léptek a SOK-ba.

- Milyen célok szem előtt tartásával alakítottátok ki az együttes felépítését, nevét, arculatát?

Dr. Szalai Ferencné Horváth Judit: Szerencsés „együttállás” indított végül a nagy lépésre, amely már régen érlelődött bennünk, majd 2013 nyarán elérkeztünk láttuk az időt és megléptük. Lassan

és körültekintően építkezünk mind a mai napig, hiszen hatvan tagot kell folyamatosan jó kedvvel és jó dalokkal motiválni, melynek csak egy célja lehet hosszú távon: szeressenek ebben a közösségben énekelni és idetartozni. Saját magam szakmai célja a szép, művelt kórushangzás kialakítása, igényes művek, igényes előadása. Igyekszem a repertoárt úgy összeválogatni, hogy a dalokat jó legyen énekelni, mert ha mi szívvel éneklünk, akkor a közönség is örömmel hallgatja a zenénket. Vidéki kórusként feladatunknak tekintem a közönség szórakoztatását és művelését is.

Sz. F.: Évtizedek óta hiányzott a városunkból egy vegyes kar. Sikerült húsznál több férfit – szorgalmas nagyapát, apát, kamaszt toborozni és hozzá közel negyven igyekvő női tagot. Saját családjunktól tudjuk, hogy milyen jó együtt énekelni több családtagnak együtt, így a kórus létszámának több mint fele valamilyen rokoni kapcsolatban van egymással: férj, feleség, apa, anya, testvér. Így az a péntek esti kikapcsolódás, hogy kórusba jönnek énekelni.

H. J.: A célunk volt, hogy aki eljön a próbára, az érezze magát jól, felhőtlenül tudjon énekelni, így nagymamák vigyázzák a kórustagok gyermekeit a próba alatt, amely 3-3,5 órás mindig. Ha van cél, akkor szorgalmasan dolgozik mindenki, a próbákon kapott sikerélmény ad hétről-hétre mindenkinek erőt a tanuláshoz. Ha valami szépen, sikeresen megszólal, magunkat is megtapsoljuk, vagy bármi-

ilyen kisebb sikert is tapssal jutalmazzuk, hogy így bíztassuk magunkat. Hiszem, hogy a kórustagok pozitív hozzáállására, egymás iránt tanúsított tiszteletére, együttérzésére és szeretetére lehet mindent felépíteni.

Sz. F.: A SOK (Sárvári Oratórikus Kórus) egyszerű beszédes, játékos és találó név. Azt jelenti számunkra, hogy repertoárunk az oratórikus kórusművek irányába törekszik.

H. J.: Mi magunk is és a kórus nagy többsége hívő keresztény, így az oratio eredeti jelentésében imádság is az énekünk attól függetlenül, hogy világi vagy egyházi témájú műveket szólaltatunk meg.

Sz. F.: A kórus arculatát Fehér Imre, szom-

bathelyi grafikusművészre bíztuk, aki magáénak érzi az együttest. Megalkotta logónkat és a nagykoncertekre is ő készíti a promóciós anyagokat. Színeink a piros-fehér zöld és az arany. Nem véletlenül. Megjelenésünkben is törekszünk az igényességre.

- Kikre építettétek-építitek elsősorban a kórust?

Sz. F.: Vegyes karban gondolkodtunk, így barátokat, házaspárokat, volt tanítványokat, jó hangú ismerősöket szólítottunk meg, vigyázva arra, hogy más, működő együttesek rovására ne építkezzünk, valamint időszakonként új tagokat is befogadunk. A kórus tagságának háromnegyede zenei tagozatos vagy zeneiskolás volt. Fantasztikus az énekkart kíséző Dörnyei Roland zongorajátéka, minden stílusban ott-hon van, és támogatja zenei kalandozásainkat.

- Milyen irányban szándékoztok tovább bővíteni a repertoárt, esetleg terveztek-e együttműködést más együttesekkel?

H. J.: A bemutatkozó koncertünkön – 2014 februárjában - a Sárvári Vonósokkal kiegészülve Mozarttól Karl Jenkinsen át a népdalokig szólaltak meg művek. Nagy sikerrel debütáltunk, elismerő szavakkal minősítették bennünket. Magyar szakos tanár lévén szeretem, ha egy műsort valamilyen központi téma irányít, így a második egészestés fellépésünk Az élet szép címet viselte, és a sárvári Spirit Hotel konferenciatermében már közel hatszázan hallgatták műsorunkat. A szakemberek és a közönség is magas fokon beszélt a produkcióról. A harmadik nagykoncertünknek, amely 2015. február 7-én ugyanitt lesz, a Mozi dallamai címet adtuk, és olyan kórusműveket válogattunk össze, melyek híres filmek betétdaljai. A kórus tagjai mindig lelkesen keresnek zeneszámokat, melyeket énekelni szeretnének. Körülbelül 2-3 évre való ötletünk van a témákat illetően.

Sz. F.: A Sárvári Vonósok mellett már fúvósokkal is felvettük a kapcsolatot, hogy a hangzásunk teljesebb legyen. A kórustagok gyermekeiből és a sárvári Petőfi Úti Óvoda volt zeneoisaiból létrehoztuk a SOK gyerekkórusát is, akik olyan művekben énekelnek velünk, amelyekben gyerekkórus is szükséges. Nagyon szeretnénk Magyarországon és külföldön is testvérkapcsolatokat kiépíteni, ebbe az irányba is tettünk már lépéseket, de még „szabadok vagyunk”. Nyitottak vagyunk minden stílusra és feladatra.

- Milyen szerepet tölthet be a SOK hosszabb távon Sárvár, illetve a tágabb régió életében?

H. J.: Remélem „az üde színfolt” jelzőn már túl vagyunk, a hiányzó úrt lassan betöltöttük, része lettünk a mindennapi gondolkodásnak, így a sárvári (járási) zenei élet megkerülhetetlen részeseivé válunk. Igyekszünk tudatosítani mindenkiben, hogy számunkra a minőség és nem a mennyiség a fontos. De nyilvánvalóan minél idősebbek leszünk,

annál nagyobb repertoárunk lesz, így a koncertek anyagát könnyebb lesz összeválogatni, és egyre több igényt is ki tudunk majd elégíteni.

Sz. F.: A jövőnk érdekében a napokban egyesületté váltunk, amely lehetővé teszi a merészebb célokat, a távolabbi fellépéseket és turnékat vagy a zenei táborokat.

Nem kapkodunk, és nem akarunk mindent azonnal. A próbák és a fellépések ritmusára, a tagságot alkotó családok terhelhetőségére és lüktetésére is figyelemmel már az elején felmértük, hogy akkor maradunk meg egymásnak, ha a jól végzett munka öröméhez vidám percek is társulnak, és elsősorban élvezzük, amit csinálunk. Bármi-lyen közösséget is építesz, ez a legfontosabb, ezért kell a legtöbbet dolgozni. Ha ez az alap megvan, a többi SOK siker már szinte jön magától.

Somogyváry Ákos

30 ÉVES A SAPSZON FERENC KÓRUS

Méltó karnagy – méltó hangverseny

Jól tették a **budaörsi dalosok**, hogy idén megváltottatták 30 éve fennálló amatőr kórusuk nevét, és felvették egykori szeretve tisztelt karnagyuk, **Sapszon Ferenc** nevét, aki kórusa éléről nemrég távozott az örökkévalóba.

Kétszeresen is jól tették, mert egyrészt olyan karnagy nevét választották, aki méltó a mindenkori amatőr kórusok és a karvezetői szakma feltétlen tiszteletére, elismerésére, sőt csodálatára, hiszen a kórus élén eltöltött majd három évtizednyi sziszifuszi küzdelemben bizonyította, hogy amatőrökből, a nulláról indulva, jobbra még kottát se ismerő, pusztán dalos kedvű emberekből igenis lehetséges színvonalas amatőr kórust kinevelni. Másrészt pedig azért tették jól a budaörsi dalosok, mert az új név felvételével elvágták a gordiuszi csomót, véget vetettek egy kilátástalannak és végeláthatatlannak ígérkező újkeletű vitának, amelyben elvitatták tőlük a kórus korábbi nevének

(*Pro Musica*) viselési jogát.

Az ilyesfajta hadakozásban általában csak az ügyvédek szoktak jól járni, a kórus viszont csak veszthetett volna, mert bárminő pereskedés a Sapszon Ferenc karnagy keze alatt majd három évtizedig jól összekovácsolódott közösség bomlasztását, szétzilálását, elforgácsolását, és talán szétesését is jelentette volna. Szerencsére nem így történt, hanem egy ügyes húzással a kórus más nevet választott, **2014-ben a Szapszon Ferenc Kórus** nevet vette föl.

Mindezeket azért mondom el előljáróban, hogy érzékeltessem, az amatőr kórusoknak – amelyek a helyi közösségek fő összetartó ereje – olykor a névviselés buktatóival is meg kell birkózniuk, amikor a fennmaradásukat veszélyeztető ezernyi okot számba veszik. Azonban Budaörsön a kórus névváltoztatásával egy huszárvágással fényesen sikerült megoldani a kórus együtt maradását, tovább élését. Ezért volt kétszeresen is jelentős diadal az budaörsi városháza zsúfolásig megtelt dísztermében október 18-án megtartott 30 éves jubileumi koncert.

Az esemény jelentőségéhez, Sapszon Ferenc szellemi rangjához méltóan a budaörsiek megadták a módját a hangversenynek azzal, hogy nemcsak jelen volt, hanem körültekintő és szeretetteljes értekelést adott a város és karnagyja kapcsolatáról a helyi polgármester, *Wittinghof Tamás*. Szólt néhai karnagyuk Budaörs közösségi és zenei életében betöltött meghatározó, jelentős szerepéről, arról a hatalmas pedagógusi, közösségteremtői, zenei,

művészi értékről, amellyel fellendítette Budaörs életét, amelynek elismeréseképp a város díjat is adományozott karnagyának. A hangversenyen ott voltak a Sapszon család tagjai is: a kórus névadó karnagyának özvegye, akit virágcsokorral köszöntöttek, és a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjével kitüntetett *iff. Sapszon Ferenc*, Liszt-díjas karnagy, és tanít is. Ő nem egyszerűen műsorvezetője volt ennek az estnek, hanem megtoldotta azzal a felbecsülhetetlen plusszal, hogy beszélt arról, hogy a megszólaltatott művekhez milyen bensőséges, személyes kapcsolatot fűzte édesapjával, számos személyes, családi vonatkozást elmesélt róla. Így például azt, hogy legkedvesebb műve Kodály–Sík Sándor *Te Deuma*, vagy hogy Bárdos számos próbáján jelen volt, és a Sapszon család ott-hon számos Bárdos-levellet őriz.

Hangfelvételeket és filmrészleteket hallhattunk-láthattunk a Sapszon Ferencel készült egykori interjúkból, amelyek megrendítő erővel hozták emberközelbe az életét, alkotói világát, művészi elképzeléseit. Szeged és Budaörs, vallotta önmaga két legfontosabb otthonának a bejátszott részletekben e két várost, és arról is képet kaptunk, hogy az amatőr kóruséneklés, amely számára családi közösséget jelentett – számtalan amatőr kórust vezetett

és nevelt ki – zenei pályafutása alakulásának meghatározó eleme, mindvégig fő vezérfonala volt. A dísztermet zsúfolásig megtöltő népes hallgatóság képet kaphatott arról, hogy Sapszon Ferenc kivételes kvalitású és kivételes művészi, közösségformáló, kórusépítői, rokonszenves emberi tulajdonságokkal megáldott karnagy volt, aki most méltón foglalta el helyét a nemzet halhatatlan nagy karmesterei között.

A műsorszámokat Szapszon Ferenc legkedvesebb műveiből, szerzőiből válogatták a szervezők, ezzel is tisztelegve emléke előtt. Elsőként hallhattuk legkedvesebb zeneszerzőjétől, Bachtól az ismert *Jesu, meine Freude* ismert nyitókorált. A kórus műsorán szerepelt még: Liszt: *Ave Maria*; Schumann: *Cigányélet*; a ritkán hallható Bizet: *Te Deum – Te ergo*; a Kodály által hat feldolgozásban ismert *Ének Szent István királyhoz* vegyes kari feldolgozás; Kodály–Sík Sándor *Te Deum*; Bárdos: *Szeged felől* és végül hangulatos zárásként a megindító Kodály: *Esti dal*, amelybe a közönség soraiból beálltak énekelni a nagyon régi kórustagok is. Az est karnagya a kórus korábbi segédkarnagya, **Krasznai Gáspár** volt, akinek Sapszon Ferenc 2010 májusában adta át a vezénylő pálcát, de *iff. Sapszon Ferenc* is felállt a karnagyi pulpitusra, hogy édesapja tiszteletére elvezényelje az egyik kórusművet. Szívet melengető volt az is, amikor *Szabó Péterné Latkó Gabriella* ünnepelt karnagyuk tiszteletére írott **Mester** című versét elszavalta *Gácsér Csaba*, aki édesapjával együtt énekel a kórusban. Megható pillanatok voltak azok is, amikor *iff. Sapszon Ferenc* emléklapokat adott át a régi kórustagoknak. Külön szólnunk kell még a jeles zongorakísérőről, *Lantos Istvánról*. A Liszt-, Bartók–Pásztory-díjas Erdemes Művész, a Zeneakadémia tanára Sapszon Ferenc egyik legjobb barátjához méltó szakmai alázattal igazi profi eleganciával, a kórus pici, észrevétlen egyenetlenségeit kisimítva adta a kíséretet a megszólaltatott művekhez. Íme egy példa arra, hogy a zene szeretete nem ismer különbséget profi és amatőr között.

Kocsis Klára

A PÉCSI PÉLDA

Provance barátságos ölelése

Dr. Barcza Szilvia frissen végzett orvos hét év óta hűséges és lelkes tagja a Pécsi Kamarakórusnak. Most Pestre költözött, hogy tovább képezze magát, a Műszaki Egyetem erősáramú karán orvosmérnöki (már ilyen is van!) tanulmányokat folytasson. Vajon ezzel számára vége szakadt a gyönyörű és sok örömet adó kapcsolatnak, amely a rangos pécsi kórushoz fűzi? Messzire költözve lehet-e így, egy csöppnyi iróniával „levelező tagozaton, távházassággal” továbbra is megmaradni egy szeretett kórusban? És vajon a kórusnak ilyenkor le kell-e végleg mondania egy-egy szeretett, jó és szép hangú kórustagjáról? Nagy kérdések ezek, amelyekkel mindegyik kórus rendszeresen találkozódik, hiszen a kórus szüntelenül mozgó, alakuló, lélegző, élő szervezet: vagyis időnként nemcsak új tagok lépnek be, hanem a kiválással, a lemorzsolódással is meg kell birkózniuk. Szerencsésnek mondhatja magát az a kórus, amelyiknek állandó a tagsága, mert a kórus saját arculatát, sajátos hangszínét és már elért magas színvonalát csak a lehetőleg minél állandóbb tagsággal lehet kialakítani, kicsiszolni, megtartani. Más városba költözéskor le kell-e mondania egy kórustagnak arról, hogy továbbra is régi, szeretett kórusához tartozzon, és a másik oldal felől nézve: a kórusnak le kell-e mondania egy értékes tagjáról? Hogy oldja meg ezt a nehéz problémát dr. Barcza Szilvia és a rendkívül magas színvonaláról és tömérdek nemzetközi díjáról híres Pécsi Kamarakórus?

– Szó sincs arról, hogy ezután „levelező tagozaton, távházassággal” folytatnám az éneklést! Tillai Aurél tanár úr, a karnagyunk azt mondta, ezután is szívesen venné, ha bármikor beállnék egy-egy fellépésre, de a próbákon is bármikor szívesen lát, ha épp Pécsen vagyok, mert időnként visszajárok Pécsre. Szeretnék részt venni, amiben lehet, és erősen eltökéltem, hogy részt is fogok venni. A tanár úrral megegyeztünk, hogy a kottákat ezentúl is megkapom tőlük, tehát ha ezután beállok énekelni, nem lesznek ismeretlenek a művek számomra.

– A kérdés azonban továbbra is nyugtalanító kérdés: ha ezentúl ritkábban jár próbákra, képes lesz-e ezután is ugyanúgy belesimulni a közös éneklésbe, mint korábban, nem zavarva meg a homogén hangzást? Hiszen a rendszeres, heti két próbának épp az a feladata, hogy összecsiszolja a sok egyéni hangot homogén kórushangzássá.

– Tillai tanár úr valószínűleg ismer annyira, minden bizonnyal úgy véli, hogy kellőképpen kulturált, kiművelt a hangom – hiszen hét évig az ő kórusában csiszolódtam, és ennyi idő egy ilyen kitűnő kórusban nem kevés idő erre –, valószínűleg ezért ajánlotta fel, hogy ezentúl kevés próbával is részt vegyek a kórus további fellépésén. Ezenkívül most már jórészt megvan bőséges állandó repertoárja a kórusnak, amelyből a karnagyunk válogathat egy-egy fellépésen.

Ezeket a műveket az itt töltött hét évben végigénekeltem a Pécsi Kamarakórusral, vagyis nekem ezek zömében már nem új művek, viszonylag kevés lehet a számomra új mű. De ha a régié mellett az új kottákat is elküldik, amint ígérték, akkor ezeket az új műveket is időről időre meg tudom tanulni, és ha a Tanár Úr meghallgat, „kikérdez”, megbizonyosodik arról, hogy tényleg jól tudom az új művet, és utána enged, akkor be is állok.

– A Pécsi Kamarakórus nemcsak egyéni, jellegzetes, másokéval össze nem téveszthető „pécsi hangzás”-áról és rendkívül magas színvonaláról híres, hanem arról is, hogy rengeteg külföldi versenydíjat, első helyezést, szakmai elismerést gyűjtött be az elmúlt évtizedekben, és rengeteg szép külföldi vendégszereplésük is volt. Talán a külföldi utazások lehetősége is lehet vonzerő egy jó kórushoz tartozás motívumai közt. Idén augusztusban épp gazdag francia hangversenykörúton jártak...

– Kapcsolatba kerültünk az Aix-en-Provence-i katedrális és a francia zeneakadémia orgonista művésznőjével, Chantallal, és rajta keresztül a város zenei vezetősége hívott meg bennünket. Aix-en-Provence-ban, a hajdani fővárosban három hangversenyt adtunk, ebből kettőt a katedrálisban. A műsorunkba bevettünk olyan műveket is, amelyeket Chantal kísért orgonán, például Liszt Ave Mariáját, Kodály 114. genfi zsoltárát, Rossini egy művét és francia szerzőket is. A katedrális zsúfolva volt, a végén állva tapsolt a közönség Mária-ünnep volt, ennek jegyében adtuk a hangversenyt.

Igazából egy nagyobb provance-i hangversenykörútra hívtak meg bennünket, amelynek végcélja volt Aix-en-Provence, előtte nyolc óra hosszára megálltunk Monacóban, és ott is énekeltek a székesegyházban. Láttuk az őrségváltást, bámultuk a Casino előtt a milliárdosok kocsjait. Bemenni ugyan nem mentünk be, mert még a belépő is túl sokba került volna a pénztárcánkhoz képest, és aki ki is tudta volna ezt fizetni közülünk, az se akart szolidaritásból a pénztelenebbek iránt bemenni. És bejutva játszani már végképp nem lett volna rávalója.

Felléptünk még egy közeli kisvárosban is, majd utoljára a Vasarely-alapítvány székházában, az unoka meghívására. Itt sok művész és több kint élő magyar is jelen volt. Sokan annyira meghatódtak a magyar énekszót, a magyar szót hallva, hogy még meg is könnyeztek minket. Jártunk Avignonban, a pápák palotájában, és a nevezetes hídon, ahol megint elénekeltek a Sur le pont d' Avignont, jártunk Marseille-ban, Arles-ban, a római amfiteátrumban kipróbáltuk az akusztikát Lassus Visszhangjával. Valóban tökéletes építmény akusztikai szempontból!

– A hazai kórusok örök siráma, hogy a pénztelenség miatt egyre nehezebben jutnak el még a hazai

versenyekre, fellépésekre, más itthoni településekre, hát még külföldre. Ez az útjuk nyilván nem két fillérbe került...

– Egy részét a meghívó fizette, egy részét mi, saját zsebünkből. De érdemes volt erre spórolni. Tudom, hogy a kórusélet egyik vonzereje az, hogy titkon vagy nem titkon azt reméli mindenki, hogy a kórus révén messzi tájakra is eljuthat, megismerheti, bejárhatja a nagyvilágot, más kultúrákkal, más kórusokkal kapcsolatot alakíthat ki. Ez tényleg így van, engem is motivál ez. Úgy gondolom, ha valaki rangos, magas esztétikai színvonalon éneklő kórus tagja, a zenei élmény mellett ezt is elérheti. De ehhez arra is szükség van, hogy a kórus-tagok egyénileg erőfeszítéseket tegyenek és áldozatot is hozzanak a kórus magas színvonalának elérésének, megtartásának érdekében. Most, ebben a helyzetemben a könnyebbik utat választva én is lemondhatnék arról, hogy továbbra is a Pécsi Kamarakórusban énekeljek,

mégsem teszem, hanem továbbra is megtanulom az elküldött kottákat, és amikor csak tehetem, időnként részt veszek a próbákon és a fellépéseken. Ez részemről tényleg erőfeszítés és áldozat, de örömmel vállalom. Hiszek benne, hogy egy kitűnő kórus előtt mindig nyitva áll a nagyvilág. Kitűnő kórusokhoz előbb vagy utóbb bekapogtatnak, és meghívják őket, akár csak most minket meghívtak Provence-ba. Csak kitűnően kell énekelni.

Kocsis Klára

Egy kis technika... 104.

Apró ötlet kicsinyeket tanító kollégáknak.

Kicsiket természetesen még nem skáláztatunk. Csak játszunk velük, s ennek a játéknak a segítségével keressük meg természetes csengésű hangjukat.

Kis gyerekek szívesen utánoznak másokat (*szerepjáték*). Itt most a kiscicáról lenne szó, tehát vékonyan, kedvesen megszólaltatják: miaú.

Most kerekítsünk ide egy kis történetet, hogy megindokoljuk a hanggal megjelenítendő mozdulatot, mégpedig azt, hogy a cica villámgyorsan felszalad a fára (*kerítés tetejére, stb.*). Ezt pedig úgy lehet hallhatóvá tenni, hogy a normál (*vagy akár lassított*) tempóban kimondott mia- után az **ú** hangzót villámgyorsan, nem beleerősítve, glisszandóval magasra visszük. Fontos kellék még az ajak tökéletes kerekítése. Mivel ilyen életkorban még hangképző szervre (*itt: ajak*) vonatkozó instrukciót nem adunk, az **ú** kerekítését egyedül a bemutatás-példaadás-leutánczás eszközeivel érhetjük el.

Ezzel a kis játékkal egy pillanat alatt elérünk a magas hangok tartományához. Mivel kiscicák megjelenítéséhez halk hang szükséges, esetleg még egy kis nyávogó-affektáló színezettel fűszerezve, biztosítva van a fejhang használata. A tökéletesen kerekített **ú** hangzó pedig gégelazító hatású, ezáltal a magas hangot könnyebben érik el, s a torok közreműködése (*préselés, kiabálás*) kizárva.

Variálhatjuk úgy is, hogy az **í** hangzóval menjen föl a glisszandó, ebben az esetben a hátralévő **aú** hangzók a magasban nagyon gyorsak legyenek.

Az a hangzóval viszont nem ajánlatos felcsúszni, mert ott a torok könnyen bekapcsolódik, s akkor a gyakorlat nem éri el a célját, nem segít helyére tenni a hangot.

Miután ilyen és hasonló hangképző játékokkal (*ld. többet az Énekelni jó!/! c. könyvben*) előhívtuk a természetes, egészséges hangokat, megfigyelve a hangminőséget, és az ahhoz kapcsolódó hangmennyiséget, a tanárnak arra kell ügyelnie, hogy utána az éneklés során mindkettőt megőrizze.

Dr. Bruckner Adrienne

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagynál és a Szerkesztőségben

A Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium Leánykara 50 éves

Cegléd

